

Vænge sø, Helgenæs

Vænge sø ligger øst for vejen mellem Dragsmur og Borup, i det nordøstlige hjørne af Helgenæs.

Hvis du ikke synes, der er så meget sø at se, er det naturligt nok. Eller måske snarere unaturligt. Det skyldes nemlig, at Vænge sø blev delvist udtørret engang midt i 1800-tallet, og helt udtørret i 1943. Til 1943 blev søen anvendt til græsning og høslæt, efter 1943 kunne der dyrkes både korn og roer.

Men som med så mange andre tørlægningsprojekter viste udtørringen af søen sig ikke rentabel i længden. Allerede i 1980'erne var søen på vej til at blive sø igen, og området kunne igen kun anvendes til græsning og høslæt. I 1993 købte Miljøministeriet det 35 ha. store areal for at genskabe søen. Siden har det fået lov at ligge som naturområde.

Men problemerne med at få søen tilbage var ikke små. I 1960'erne havde operasangeren Frans Andersson (1911-88) ulovligt opført et feriecenter ude i den udtørrede sø (lovliggjort 1963), og dette feriecenter var i 1995 blevet til Helgenæs Naturefterskole. Hvis man uden videre lod søen genskabe, ville den populære naturefterskole så at sige "drukne".

Efter lange forhandlinger er man nu fremme ved et projekt, der betyder at vejen til efterskolen omlægges, der anlægges et dige omkring skolen, der bliver bygget et udkikstårn og der bliver lavet trampesti rundt omkring søen. Søen bliver på 26 ha., mens der bliver 2½ ha. våde enge og 4½ ha. tørre enge.

Projektet vil give Helgenæs Naturefterskole nogle fantastiske omgivelser – og det vil give os andre muligheder for gode naturoplevelser. Og så vil det i øvrigt skåne Ebeltoft Vig for 1,3 tons kvælstof og 14 kilo fosfor om året. Projektet er planlagt til at være færdig i 2012 eller 2013.

Hvad angår "skolen i søen", Helgenæs Naturefterskole, så har den plads til 88 elever og satser på natur- og fritidsliv.

Hvis man vil læse mere om Vænge sø og naturgenopretningsprojektet, kan man læse om det i journalisten Kjeld Hansens nyeste bog "Folk og fortællinger fra det tabte land". Her kan også læses om andre udtørrede søer i Syddjurs og fremtidsplanerne med dem. Hele bogen er også til rådighed på hjemmesiden www.dettabeland.dk. De syv andre omtalte søer i Syddjurs er Søndersø ved Rugaard, Østersø ved Søby, Gungerne ved Boeslum, Vestensø ved Elsegårde, og Korup sø ved Rostved, Følle Bund ved Rønne, og Kolindsund.

Kjeld Hansen er i forvejen kendt fra sin bog om "Det tabte land", der udkom i 2008. Her er også flere Syddjurs-lokaliteter omtalt, bl.a. Kolindsund og Korup sø.

Vænge sø. De røde bygninger til venstre er naturefterskolen, Frans Anderssons tidligere feriecenter. Billedet er taget mod øst, med Molsfærgernes færgeleje og Hjelm i baggrunden. Foto fra "Folk og fortællinger".

Vilfred Friborg Hansen, januar 2012